

Ինչքան վատ է, երբ մարդիկ կորցնում են իրանց խոհանրությունները:

Մեզ հաղորդում են, որ անցեալները վարդապետներից մէկը արտայայտել է մի միտք, իբր թէ «Հայորդի» ստորագրութեամբ բրօշուրը գրողն ու հրատարակողը օր. Ն. Աղանեանն է, իսկ այժմ էջմիածնում միտք է յղացուել պաշտօնապէս պահանջել Աղանեան տպարանից մատնել բրօշուրը գրողի անունը:

Աստուած սխալուած է եղել անշուշտ ինկվիզիցիան ստեղծելով Իսպանիայում. նորա տեղը Հայաստանն էր, Արարատեան դաշտը...

Դառնալով ճեմարանին՝ մենք այժմ տեսնում ենք նոյն դրութիւնը կրկնուած աւելի մեծ չափով և թափով ճեմարանի այժմեան տեսուչ Մ. Բերբերեանի շուրջը այն մարդկանց կողմից, որոնք չկարողացան տանել Բերբերեանի բռնած դրական դիրքը էջմիածնում, մոռանալով, որ Մայր Աթոռի Հոգևոր ճեմարանի տէրն և տնօրէնը միմիայն ամենայն Հայոց կաթողիկոսն է և որ և է նոր փոփոխութիւն ճեմարանի կեանքում կարող է ներմուծուել ոչ այլազգ, քան եթէ ամենայն Հայոց կաթողիկոսի ձեռքով: Եւ այժմ, երբ մենք արդէն կաթողիկոս ունենք և սպասում ենք նորան շուտով տեսնել էջմիածնում, աւելի քան անպատեհ ոտընձգութիւն է նորա իրաւունքները ոտնակոխ անել:

«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ»

«Berliner Tageblatt»-ի մէջ մի ընդարձակ թղթակցութիւն է եղել տպուած «Հայաստանի մայրաքաղաքից»՝ Վանից ուղղուած «In der Hauptstadt Armeniens» վերնագրով: Յօդուածի հեղինակ հդուարդ Միգինդը

«Յիրաւի ջախջախիչ փաստեր» է բերում հայկական սեպարատիզմի մասին, ասում է «Գործի» Նիցցայի թղթակիցը, մի ահագին մեղադրական, նմանը չը տեսնուած... Դաշնակիստները—ասում է նա—առաջ պիտի խին Թիւրքաց Հայաստանը, յետոյ ռուսական ու պարսկական Հայաստանները—և պիտի կազմեն բոլորից՝ անկախ հայկական հանրապետութիւն... Վանը կենդրոնն է սեպարատիստական պրօպագանդի և Վանի դաշնակցական խումբը թուում է պ. Միգինդին կարծօնարիզմի մի սոսկալի աղանդ, թիւրքակերներին ազգայնամոլ ֆանատիկոսների մի հաւաքածու: Եւ նրա ամենազօր ազդեցութիւնը տարածուած է ամբողջ ժողովրդի, ամբողջ երիտասարդութեան վրայ. նրա առջև դրուած են նոյն իսկ օտար միսիօնարութիւնները. նրա հրահանգով հայ ա-

շակիրաութիւնը սկսել է բոյկոտի ենթարկել միսիօնարների դըպրոցները, նրանց կրօնական դասաւանդութիւնը», ¹⁾ ինչպէս լաւ է հին ըէժիմի տակ... երբ Միգինդներն ու Շարմտանները, ագռաւների պէս թափուած հայ ժողովրդի արինաքամ մարմնի վրայ, շահագործում էին նրա հոգեվարք գոյութիւնը՝ պրոգելիաիզմի, հաւատափոխութեան զաղրելի քարոզներով... O, die gute alte Zeit «Հին, բարի ժամանակները» անցան զնացին և միսիօնարական ու կապիտալիստական կեղեքիչ աներեսութիւնը դառնութեամբ ողորում է այժմ իր կորսուած հմայքը:

Միգինդի կարծիքով հայ հոգևորականն ու վաճառականը, ամբողջ ժողովուրդը, ամեն մի հայ յաւիտենօրէն մոլեգնած ու յեղափոխական է ի ծնէ, ի բնէ, անգամ էջմիածնի միաբանութիւնը արբած է «անկախ Հայաստանի» երազներով:

Եթէ Միգինդն ու Berliner Tageblatt-ը մոլորուած չեն չարամիտների թելադրութիւններից, այն ժամանակ նոցա մէջ հանգել է իրանց նախահաւ հայակեր Բիսմարկի թշուառ հոգին:

Լ Ո Ւ Ր Ե Ր

■ Կ. Պօլսի հայ թերթերը հրատարակեցին Իգմիրլեան սըրբազանի պատրիարքական առաջին կոնգակը, ուղղած Թիւրքիոյ Հայ ժողովրդին, հոգևորականներին, աշխարհականներին և բոլոր դասակարգերին: Կոնգակը գրուած է պահպանողական ոգով և յորդոր է կարդում Հայ հոգևորականութեանը՝ անարատ և անթերի պահպանել Հայաստանեաց եկեղեցու բոլոր աւանդութիւնները, կարգերը և կանօնները:

■ Ատրպատականի Նախավկայի վանքի շուրջը գտնուող հայերը Պարսկական անիշխանական դրութիւնից սարսափած դիմել են էջմիածնի ս. Տեղապահին, որպէսզի վանքի անօթները և արժէքաւոր իրերը փոխադրուեն Ռուսաստան, աւարառութեան չենթարկուելու համար, ինչպէս եղան Թիւրքիոյ մէջ վերջին ջարդի և թալանի միջոցին: Ս. Տեղակալը Մինօդի միջոցով պատուիրել է, որ յիշեալ վանքի Մասունքներն ու թանգարժէք իրերը առժամապէս Մայր-Աթոռ փոխադրուին:

■ «Գործ»-ում կարդում ենք, որ Տաճիկ կառավարութեան կարգադրութեամբ վերջին ժամանակներս գրաւում են Սսի մօտերքի հայ եկեղեցիների ու վանքերի կալուածները: Այս առի-

¹⁾ Երանի թէ այդպէս լինելու էՄԲ.